РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

13 септември 2007 година *

По съединени дела C-439/05 P и C-454/05 P

с предмет две жалби на основание член 56 от Статута на Съда, подадени на 7 и 16 декември 2005 г.,

Land Oberösterreich, за който се явява г-н G. Hörmanseder, в качеството на представител, подпомаган от адв. F. Mittendorfer, Rechtsanwalt,

Република Австрия, за която се явяват г-н H. Dossi и г-жа A. Hable, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

жалбоподатели,

като другата страна в производството е

Комисия на Европейските общности, за която се явяват г-н U. Wölker и г-жа M. Patakia, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник на първа инстанция,

* Език на производството: немски.

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н A. Rosas, председател на състав, г-н J. Klučka (докладчик), г-н J. N. Cunha Rodrigues, г-н U. Lõhmus и г-н A. Ó Caoimh, съдии,

генерален адвокат: г-жа E. Sharpston,
секретар: г-н B. Fülöp, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 24 януари 2007 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 май 2007 г.,

постанови настоящото

Решение

1 С жалбите си Land Oberösterreich и Република Австрия искат отмяна на Решение на Първоинстанционния съд на Европейските общности от 5 октомври 2005 г. по дело Land Oberösterreich и Австрия/Комисия (T-366/03 и T-235/04, Recueil, стр. II-4005, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение"), с което Първоинстанционният съд отхвърля жалбите им за отмяна на Решение 2003/653/ЕО на Комисията от 2 септември 2003 г. относно

национални разпоредби за забрана на използването на генетично модифицирани организми в провинция Горна Австрия на основание на разпоредбите на член 95, параграф 5 от Договора за ЕО (ОВ L 230, стр. 34, наричано по-нататък „спорното решение").

Правна уредба

2 Договорът от Амстердам, влязъл в сила на 1 май 1999 г., изменя съществено член 100а от Договора за ЕО и го номерира като член 95 ЕО. Член 95, параграфи 4—6 ЕО гласи:

„4. Ако след приемането от Съвета или от Комисията на дадена мярка за хармонизиране, една държава-членка счете за необходимо да запази националните си разпоредби на основание значими нужди, посочени в член 30 или отнасящи се до защитата на околната или работната среда, тя уведомява Комисията за тях и посочва основанията за тяхното запазване.

5. Освен това, без да се накърняват разпоредбите на параграф 4, ако след приемането от Съвета или от Комисията на мярка за хармонизиране, държава-членка счете за необходимо да въведе национални разпоредби, основаващи се на нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда поради специфичен проблем на тази държава-членка, който е възникнал след приемането на мярката за хармонизиране, тя уведомява Комисията за предприетите мерки и за основанията за тяхното приемане.

6. В срок от шест месеца след уведомяванията, посочени в параграфи 4 и 5, Комисията одобрява или отхвърля въпросните национални разпоредби, след

като установи дали те представляват или не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на търговията между държавите-членки и дали препятстват или не препятстват функционирането на вътрешния пазар.

При липса на решение на Комисията в този срок националните разпоредби, посочени в параграф 4 и 5, се считат за одобрени.

Когато това е оправдано поради сложността на въпроса и при липса на опасност за човешкото здраве, Комисията може да уведоми заинтересованата държава-членка, че срокът, посочен в настоящия параграф, може да бъде продължен за нов период от шест месеца."

3 Директива 2001/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 март 2001 година относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда и за отмяна на Директива 90/220/ЕИО на Съвета (ОВ L 106, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 7, стр. 75) е приета на основание на член 95 ЕО. Съгласно член 1 от нея тя има за цел да сближи законите, подзаконовите актове и административните разпоредби на държавите-членки и да защити човешкото здраве и околната среда, от една страна, когато се осъществява съзнателно освобождаване на генетично модифицирани организми (наричани по-нататък „ГМО") в околната среда за всяка друга цел освен пускане на пазара в рамките на Европейската общност, и от друга страна, когато на пазара в рамките на Общността са пуснати ГМО като продукт или като съставка на продукт.

4 Горепосочената директива установява ред на нотификации и разрешения, които съгласно член 4, параграф 3 от нея се предхождат от оценка за всеки отделен случай на потенциалните неблагоприятни последици върху човешкото здраве и околната среда, които могат да настъпят пряко или косвено посредством трансфер на гени от ГМО към други организми.

5 Съгласно Директива 90/220/ЕИО на Съвета от 23 април 1990 година относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда (ОВ L 117, стр. 15) предоставените преди 17 октомври 2002 г. съгласия относно пускането на пазара на ГМО като продукти или като съставка на продукт могат да бъдат подновени преди 17 октомври 2006 г. по опростената процедура, посочена в член 17, параграфи 2—9 от Директива 2001/18.

Обстоятелства, предхождащи спора

6 На 13 март 2003 г. Република Австрия нотифицира Комисията за проектозакон на Land Oberösterreich, който забранява генетичното инженерство (Oberösterreichische Gentechnik-Verbotsgesetz, наричан по-нататък „нотифицираната мярка") от 2002 г. Този проект има за цел да забрани култивирането на посеви и растения, съставени от или съдържащи ГМО, както и отглеждането и пускането в околната среда, за лов или риболов, на трансгенни животни. Нотификацията е имала за цел на основание член 95, параграф 5 ЕО да се допусне дерогиране на разпоредбите на Директива 2001/18. Тя се е основавала на доклад, озаглавен „Земеделски региони без ГМО: концепция и анализ на плана за действие и мерки по прилагането" („GVO-freie Bewirtschaftungsgebiete: Konzeption und Analyse von Szenarien und Umsetzungsschritten"), изготвен от г-н W. Müller (наричан по-нататък „докладът Müller").

7 Вследствие на сезиране от Комисията, с цел да анализира доказателствената стойност на научните данни, изтъкнати от Република Австрия, на 4 юли 2003 г. Европейският орган за безопасност на храните (наричан по-нататък „EFSA") предоставя становище, в което по същество приема, че тези данни не съдържат никакво ново научно доказателство, което може да обоснове забраната на ГМО в Land Oberösterreich.

8 При тези обстоятелства Комисията приема спорното решение. Според него Република Австрия не предоставя нови научни доказателства, нито доказва, че

в Land Oberösterreich е налице специфичен проблем, възникнал след приемането на Директива 2001/18, който налага въвеждането на нотифицираната мярка. Комисията отхвърля искането на Република Австрия за допускане на дерогиране, тъй като счита, че условията, определени в член 95, параграф 5 ЕО, не са изпълнени.

Производството пред Първоинстанционния съд и обжалваното съдебно решение

9 На 3 ноември 2003 г. Land Oberösterreich подава жалба в секретариата на Първоинстанционния съд за отмяна на спорното решение. Тази жалба е регистрирана под номер T-366/03.

10 На 13 ноември 2003 г. Република Австрия също подава жалба в секретариата на Съда за отмяна на спорното решение. Тази жалба е регистрирана под номер C-492/03.

11 С Определение на Съда от 8 юни 2004 г. дело C-492/03 е препратено на Първоинстанционния съд. Това дело е регистрирано под номер T-235/04.

12 С Решение от 22 февруари 2005 г. на председателя на четвърти състав на Първоинстанционния съд след изслушване на страните дела T-366/03 и T-235/04 са съединени за целите на устната фаза на производството и на съдебното решение в съответствие с член 50 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд.

13 На първо място с обжалваното решение Първоинстанционният съд приема, че подадената от Land Oberösterreich жалба е допустима. Той счита, че Land Oberösterreich е индивидуално засегнат от спорното решение, тъй като то се отнася до акт, чийто автор е той, и го възпрепятства да упражнява, както желае, собствените си правомощия, които му предоставя австрийският конституционноправен ред. Първоинстанционният съд приема и че Land Oberösterreich е пряко засегнат от горепосоченото решение, доколкото въпреки че същото е отправено до Република Австрия, тази държава-членка не упражнява никакво право на преценка при съобщаването му на Land Oberösterreich.

14 На второ място Първоинстанционният съд отхвърля четирите правни основания, изтъкнати от жалбоподателите, по изложения по-долу начин.

15 Относно първото правно основание, изведено от нарушаване на принципа на състезателност, Първоинстанционният съд приема по-специално че съображенията, изложени от Съда в Решение от 20 март 2003 г. по дело Дания/Комисия (C-3/00, Recueil, стр. I-2643), за да обоснове неприлагането на този принцип към посочената в член 95, параграф 4 ЕО процедура, могат да бъдат приложени към процедурата, предвидена в параграф 5 от същия член. Първоинстанционният съд приема, че тази последна процедура също започва по искане на държава-членка, която цели одобрението на национални разпоредби, дерогиращи мярка за хармонизиране, приета на общностно равнище. Той допълва, че двете процедури, предвидени в член 95, параграфи 4 и 5 ЕО, са започнати от нотифициращата държава-членка, която може да вземе становище по решението, чието приемане иска, и че в интерес на нотифициращата държава-членка и на доброто функциониране на вътрешния пазар тези процедури трябва да бъдат приключени бързо.

16 В точки 41—44 от обжалваното решение Първоинстанционният съд посочва:

„41 Обратно на това, което жалбоподателите твърдят, фактът, че процедурата по член 95, параграф 5 ЕО се отнася до национални мерки все още под

формата на проект, не позволява тя да бъде отличена от процедурата, предвидена в параграф 4 от същия член, до степен да се приеме, че принципът на състезателност е приложим към нея. В това отношение жалбоподателите не могат действително да се обосноват, че изискването за бързина било по-малко, когато се отнася до проверката на национална мярка, която все още не е влязла в сила, така че Комисията можела лесно да продължи срока от шест месеца, предвиден в член 95, параграф 6 ЕО, за да пристъпи към обсъждане при условията на състезателност.

42 На първо място, този довод противоречи на буквата на член 95, параграф 6 ЕО. От една страна, той се прилага без разлика за исканията за допускане на дерогиране, засягащи влезли в сила национални мерки, посочени в член 95, параграф 4 ЕО, и за исканията, засягащи проектомерки, към които е приложим член 95, параграф 5 ЕО. От друга страна, възможността за продължаване на срока от шест месеца за вземане на решение, предвидена в трета алинея от същата разпоредба, може да бъде упражнена от Комисията само ако сложността на поставения въпрос изисква това и при липса на опасност за човешкото здраве. Следователно видно е, че член 95, параграф 6, трета алинея ЕО не позволява на Комисията да продължи срока за вземане на решение с единствената цел да позволи изслушване на държавата-членка, която я е сезирала с искане за допускане на дерогиране съгласно член 95, параграф 5 ЕО.

43 На второ място, доводът на жалбоподателите не съответства на смисъла на член 95, параграф 5 ЕО. Обстоятелството, че тази разпоредба има за предмет национална мярка, която все още не е в сила, не намалява интереса от бързо произнасяне на Комисията по искането за допускане на дерогиране, с което е сезирана. Всъщност авторите на Договора [ЕО] са желали бързото приключване на тази процедура както за да се защити интересът на молещата държава-членка от сигурност относно приложимите правила, така и в интерес на доброто функциониране на вътрешния пазар.

44 По този последен пункт следва да се подчертае, че за да се избегне нарушаване на задължителния характер и еднаквото прилагане на общностното право, и двете предвидени в член 95, параграфи 4 и 5 ЕО

процедури имат за цел да гарантират, че никоя държава-членка не прилага национална правна уредба, която дерогира хармонизираните правила, без предварително да е получила одобрение от Комисията. От тази гледна точка обаче правилата, приложими към националните мерки, нотифицирани съгласно член 95, параграф 4 ЕО, не се различават значително от приложимите към националните мерки все още под формата на проект, нотифицирани съгласно член 95, параграф 5 ЕО. Всъщност в двете процедури въпросните мерки са неприложими, доколкото Комисията не е приела решение за предоставянето на дерогиране. В рамките на член 95, параграф 5 ЕО това положение следва от самото естество на въпросните мерки, все още под формата на проект. Относно член 95, параграф 4 ЕО това положение следва от предмета на процедурата, която той установява. Всъщност Съдът напомня, че мерките относно сближаването на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на вътрешния пазар биха били неефективни, ако държавите-членки запазят възможността да прилагат едностранно национална правна уредба, която ги дерогира. Следователно на държавата-членка се разрешава да прилага националните разпоредби, нотифицирани на основание член 95, параграф 4 ЕО, само след като е получила решение от Комисията (вж. по аналогия с процедурата по член 100а, параграф 4 ЕО Решение на Съда от 17 май 1994 г. по дело Франция/Комисия, C-41/93, Recueil, стр. I-1829, точки 29 и 30 и Решение на Съда от 1 юни 1999 г. по дело Kortas, C-319/97, Recueil, стр. I-3143, точка 28).“

17 Относно второто правно основание, изведено от нарушаване на задължението за мотивиране, Първоинстанционният съд по-специално установява, че Комисията е изложила своите доводи по подробен и обстоятелствен начин, който позволява на адресата на спорното решение да се запознае с фактическите и правните ѝ доводи, а на Първоинстанционния съд — да упражни контрол за законосъобразност.

18 Във връзка с това той допълва в точка 56 от обжалваното съдебно решение:

„Всъщност Комисията се основава на три основни обстоятелства, за да отхвърли искането на Република Австрия. На първо място, според нея тази държава-членка не е доказала, че нотифицираната мярка е обоснована с оглед

на нови научни доказателства относно защитата на околната среда (съображения 63—68 от [спорното] решение). Освен това Комисията установява, че нотифицираната мярка не е обоснована от специфичен проблем на Република Австрия (съображения 70 и 71 от [спорното] решение). На последно място, Комисията отхвърля доводите на австрийските власти, целящи да обосноват националните мерки с помощта на принципа за предпазливост, като счита, че тези доводи са прекалено общи и недостатъчно обосновани (съображения 72 и 73 от [спорното] решение).“

19 Относно третото правно основание, изведено от нарушаване на член 95, параграф 5 ЕО, Първоинстанционният съд приема в точки 65—67 от обжалваното решение:

„65 В [спорното] решение Комисията отхвърля доводите на Република Австрия, които имат за цел да докажат съществуването на специфичен проблем по смисъла на член 95, параграф 5 ЕО, с мотива че от нотификацията ясно произтича, че малкият размер на земеделските стопанства — факт, който съвсем не е специфичен само за Land Oberösterreich — е обща особеност, налице във всички държави-членки. Комисията приема и заключенията на EFSA, по-специално тези, съгласно които, от една страна, „представените научни доказателства не съдържат никаква нова или специфично местна информация относно влиянието върху околната среда или човешкото здраве на съществуващи или бъдещи генетично модифицирани култури или животни“, а от друга страна, не е представено „никакво научно доказателство, че в този регион от Австрия има необичайни или единствени по рода си екосистеми, които изискват оценка на риска, отделна от направената за Австрия като цяло или за други подобни региони в Европа“ (съображения 70 и 71 от [спорното] решение).

66 Трябва да се констатира, че жалбоподателите не представят доказателства, които предизвикват съмнение относно обосноваността на преценката за съществуването на специфичен проблем, а единствено подчертават малкия размер на земеделските стопанства и важността на биологичното земеделие в Land Oberösterreich.

67 По-конкретно жалбоподателите не изтъкват обстоятелства, имащи за цел да отхвърлят заключенията на EFSA, според които Република Австрия не доказва, че на територията на Land Oberösterreich има необичайни или единствени по рода си екосистеми, които изискват оценка на риска отделна от направената за Австрия като цяло или за други подобни региони в Европа. Поканени в хода на съдебното заседание да дадат обяснения относно мащабите на поставения проблем от ГМО на територията на Land Oberösterreich, жалбоподателите не са в състояние да посочат дори дали присъствието на такива организми е било регистрирано. Land Oberösterreich посочва, че приемането на нотифицираната мярка се дължи на страха, че трябва да се търпи присъствието на ГМО поради съобщеното изтичане на срока на споразумение, по силата на което държавите-членки временно са се обвързали да не издават повече разрешения за тези организми. Поради общия си характер такива съображения не могат да направят невалидни конкретните преценки, изложени в [спорното] решение."

20 В точка 69 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд уточнява:

„Тъй като условията, изисквани от член 95, параграф 5 ЕО, са кумулативни, достатъчно е едно от тези условия да не бъде изпълнено, за да се отхвърли искането за допускане на дерогиране [...]. След като жалбоподателите не са могли да докажат, че едно от условията, изисквани от член 95, параграф 5 ЕО, е изпълнено, третото правно основание следва да се отхвърли като необосновано, без да е необходимо произнасяне по другите твърдени нарушения и доводи."

21 Относно четвъртото правно основание, изведено от нарушаване на принципа за предпазливост, Първоинстанционният съд установява, че такова правно основание е нерелевантно, доколкото Комисията е била сезирана с искане по член 95, параграф 5 ЕО и е решила, че условията за прилагане на тази разпоредба не са били изпълнени. След като при разглеждането на третото правно основание установява, че спорното решение не е неправилно, Първоинстанционният съд приема в точка 71 от обжалваното съдебно решение, че Комисията е можела само да отхвърли искането, с което е била сезирана.

По жалбите

22 С Определение на председателя на Съда от 29 юни 2006 г. двете жалби са съединени за целите на устната фаза на производството и на съдебното решение.

23 В подкрепа на своите жалби Land Oberösterreich и Република Австрия изтъкват две правни основания за отмяна, от които едното е изведено по същество от неспазването на принципа на състезателност, а другото — от нарушаване на член 95, параграф 5 ЕО.

По правното основание относно обхвата на принципа на състезателност

Доводи на страните

24 Жалбоподателите упрекват Първоинстанционния съд, че е възприел отново подхода относно член 95, параграф 4 ЕО, приет от Съда в Решение по дело Дания/Комисия, посочено по-горе, а именно неприлагането на принципа на състезателност, докато настоящото дело се отнася за параграф 5 от същия член. Имало разлика между национална разпоредба, за която е поискано допускане на дерогиране по параграф 4 от споменатия член, тъй като тази разпоредба е вече в сила и следователно най-малкото може да нанесе вреда на вътрешния пазар, и национална разпоредба, все още под формата на проект, за която е поискано допускане на дерогиране по параграф 5 от същия член.

25 От една страна, жалбоподателите отбелязват, че в точка 44 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд препраща към съдебна практика,

която се отнася до член 100a от Договора. Те посочват, че тази разпоредба не провеждала разлика между запазването на съществуващи национални разпоредби и приемането на нови национални разпоредби, докато такава разлика понастоящем се прави в параграфи 4 и 5 от член 95 ЕО.

26 От друга страна, те подчертават, че положението, за което се отнася член 95, параграф 5 ЕО, се различава от това по параграф 4 от същия член, доколкото когато се отнася до национална мярка, все още под формата на проект, интересът от доброто функциониране на вътрешния пазар не изисква особена бързина на процедурата, така че Комисията можела лесно да продължи срока от шест месеца, предвиден в член 95, параграф 6 ЕО, и да пристъпи към обсъждане при условията на състезателност.

27 В отговор Комисията счита, че като препраща към цитираната съдебна практика в точка 44 от обжалваното съдебно решение, Първоинстанционният съд изтъква само един аспект на тази съдебна практика, който се отнася до параграфи 4 и 5 от член 95 ЕО, а именно че в двата случая, посочени в тези параграфи, държавата-членка не може да дерогира мярка за хармонизиране без предварително разрешение на Комисията. Освен това според Комисията дори когато е налице само проектозакон, може да има интерес от възможно най-бързо изясняване.

Съображения на Съда

28 Съгласно член 95 ЕО след приемането на мерките относно сближаване на законодателствата на държавите-членки същите имат задължението да нотифицират Комисията за одобрение на националните разпоредби, дерогиращи споменатите мерки. Параграф 4 от този член се отнася до случая на запазване на национални разпоредби, съществуващи преди мерките за хармонизиране, а параграф 5 от същия член се отнася до случая на дерогиращи национални разпоредби, които държава-членка желае да приеме.

29 Предвидените в споменатия член процедури започват, като държавата-членка нотифицира Комисията за националните дерогиращи разпоредби, продължават с фаза, в хода на която Комисията пристъпва към преценка на обстоятелствата от преписката, за да провери дали изискваните условия са изпълнени, и завършват с решение, което разрешава или забранява горепосочените национални разпоредби. Комисията следва да вземе решение само след като е проверила, че националните разпоредби не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на търговията между държавите-членки (вж. Решение от 21 януари 2003 г. по дело Германия/Комисия, C-512/99, Recueil, стр. I-845, точка 44).

30 Освен това от практиката на Съда е видно, че с оглед на особеностите на процедурата, предвидена в член 95, параграф 4 ЕО, принципът на състезателност не се прилага за същата (Решение по дело Дания/Комисия, посочено по-горе, точка 50).

31 Относно процедурата, предвидена в параграф 5 от същия член, въвеждането на нови национални разпоредби трябва да бъде основано на нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда поради специфичен проблем на тази държава-членка, който е възникнал след приемането на мярката за хармонизиране (вж. в този смисъл Решение по дело Дания/Комисия, посочено по-горе, точка 57).

32 Изискването, съгласно което в подкрепа на искането следва да бъдат представени нови научни доказателства, може във връзка с това да доведе Комисията, с оглед на преценката ѝ за обоснованост на споменатото искане, да се обърне към външни експерти, за да получи мнението им по горепосочените доказателства, като това мнение ще служи за основа на крайното решение.

33 Така Комисията установява, че в случая не е в състояние сама да прецени научните доказателства в доклада Müller и приема, че поради това трябва да потърси становището на EFSA, преди да вземе решението си съгласно член 95, параграф 5 ЕО.

34 Следва обаче да се провери дали принципът на състезателност е трябвало да се приложи в подобен случай, както твърдят жалбоподателите, или както това е прието в Решение по дело Дания/Комисия, посочено по-горе, принципът на състезателност не се прилага относно член 95, параграф 4 ЕО.

35 Във връзка с това принципът на състезателност, чието спазване Съдът осигурява, задължава органа на власт да изслуша заинтересованите лица, преди да приеме решение, което ги засяга (Решение от 10 юли 2001 г. по дело Ismeri Europa/Сметна палата, C-315/99 P, Recueil, стр. I-5281, точка 28 и Решение по дело Дания/Комисия, посочено по-горе, точка 45).

36 Съгласно практиката на Съда принципът на спазване на правото на защита, с който принципът на състезателност е тясно свързан, се прилага не само за гражданите, но и за държавите-членки. Що се отнася до държавите-членки, този принцип е признат в рамките на процедури, образувани от институция на Общността срещу съответната държава-членка (вж. по-специално Решение по дело Дания/Комисия, посочено по-горе, точка 46). Прието е, че във всяко производство срещу лице, което може да завърши с увреждащ го акт, спазването на правото на защита представлява основен принцип на общностното право и трябва да бъде гарантирано дори когато липсва специална правна уредба (вж. по-специално Решение от 12 февруари 1992 г. по дело Нидерландия и др./Комисия C-48/90 и C-66/90, Recueil, стр. I-565, точка 44, Решение от 5 октомври 2000 г. по дело Германия/Комисия, C-288/96, Recueil, стр. I-8237, точка 99 и Решение от 9 юни 2005 г. по дело Испания/Комисия, C-287/02, Recueil, стр. I-5093, точка 37).

37 На първо място обаче, от редакцията на член 95, параграф 5 ЕО не произтича, че Комисията има задължение да изслуша нотифициращата държава-членка, преди да вземе решението си за одобряване или отхвърляне на въпросните национални разпоредби. Като вземат предвид особеностите на тази процедура, авторите на Договора са предвидили в член 95 ЕО само условията, които

следва да бъдат изпълнени, за да се получи решение от Комисията, сроковете, в които последната следва да вземе решението си за одобряване или отхвърляне, както и евентуалните продължавания на срока.

38 На следващо място, предвидената в член 95, параграф 5 ЕО процедура, подобно впрочем на предвидената в параграф 4 от същия член, започва, както е посочено в точка 29 от настоящото решение, не по инициатива на общностна или национална институция, а на държава-членка, като решението на Комисията се взима само в отговор на тази инициатива. С искането си държавата-членка има пълна свобода да вземе становище по националните разпоредби, чието въвеждане желае, както ясно произтича от член 95, параграф 5 ЕО, който задължава държавата-членка да посочи съображенията, обосноваващи искането ѝ.

39 Освен това Комисията трябва да има възможността да получи в определените ѝ срокове всички необходими сведения, без да е длъжна да изслуша нотифициращата държава-членка, преди да вземе решение (относно предвидената в член 95, параграф 4 ЕО процедура, подчинена на същите срокове като приложимите към процедурата, предвидена в параграф 5 от същия член, вж. Решение по дело Дания/Комисия, посочено по-горе, точка 48).

40 Следва да се подчертае, че съгласно член 95, параграф 6, втора алинея ЕО дерогиращите национални разпоредби се считат за одобрени, ако Комисията не се произнесе в определен срок. Освен това по силата на трета алинея от същия параграф продължаването на този срок не е възможно, когато въпросът не е сложен и в случай на опасност за човешкото здраве.

41 Авторите на Договора са искали в интерес както на нотифициращата държава-членка, така и на доброто функциониране на вътрешния пазар, предвидената в този член процедура да бъде приключена бързо. Тази цел трудно би могла да бъде съгласувана с изискване, което налага продължителен обмен на информация и доводи.

42 На последно място, следва да се добави, че като споменава в точка 44 от обжалваното решение съдебна практика относно процедурата по член 100а, параграф 4 от Договора, Първоинстанционният съд иска само да постави акцент върху съществуването на условието, наложено на държавата-членка, за да може да дерогира мярка за хармонизиране, приета на общностно равнище, а именно задължението да получи предварително одобрението на Комисията. Това условие съществува съгласно разпоредбите на член 95, параграфи 4 и 5 ЕО, тъй като то трябва да бъде изпълнено както от държава-членка, която нотифицира вече действаща правна уредба, съгласно член 95, параграф 4 ЕО, така и от тази, която нотифицира проектозакон, съгласно параграф 5 от същия член. Както посочва генералният адвокат в точка 85 от заключението си, мерките, за които се отнасят тези два параграфа, следователно са ръководени от еднакви принципи в това отношение.

43 В заключение, като се имат предвид особеностите на процедурата, предвидена в член 95, параграф 5 ЕО, приликите на тази процедура с процедурата, предвидена в параграф 4 от същия член, както и общата цел на тези два параграфа, да се допусне държавите-членки да дерогират мерките за хармонизиране, не следва да се приеме подход, различен от възприетия за член 95, параграф 4 ЕО. Следователно Комисията не е задължена да спазва принципа на състезателност, преди да вземе решението си по член 95, параграф 5 ЕО (вж. в този смисъл, относно член 95, параграф 4 ЕО, Решение по дело Дания/Комисия, посочено по-горе, точка 50).

44 Следователно Първоинстанционният съд основателно приема, че принципът на състезателност не следва да се прилага за процедурата, предвидена в член 95, параграф 5 ЕО.

45 Следователно правното основание, изведено от неспазване на принципа на състезателност, трябва да бъде отхвърлено.

По правното основание, изведено от нарушаване на член 95, параграф 5 ЕО

Доводи на страните

46 На първо място, жалбоподателите посочват, че обжалваното съдебно решение разглежда правното основание, изведено от нарушаване на Договора, само от гледна точка на проверката на условието относно съществуването на специфичен проблем и следователно Първоинстанционният съд нарушава правото им да бъдат изслушани.

47 Република Австрия допълва, че новите научни доказателства съставляват основен елемент от член 95, параграф 5 ЕО и че дори при преценката на условието относно съществуването на специфичен проблем на държавата-членка въпросът за съвместното съществуване на генетично модифицирани култури и естествени култури, недостатъчната оценка на рисковете, както и принципът за предпазливост, е трябвало да бъдат взети предвид от Първоинстанционния съд. Според нея Комисията не е направила пълен научен анализ на рисковете, не е взела предвид правото на изслушване и, на последно място, не е изпълнила задължението си за мотивиране.

48 На следващо място, жалбоподателите оспорват точка 67 от обжалваното съдебно решение, доколкото в случая тя основава липсата на специфичен проблем по смисъла на член 95, параграф 5 ЕО на факта, че не е доказано, че ГМО съществуват на територията на Land Oberösterreich. Във връзка с това обжалваното съдебно решение било в противоречие със задължението да вземе за основа високо ниво на защита, когато на основание на споменатия член 95 ЕО се приемат разпоредби в областта на здравето, сигурността, защитата на околната среда и защитата на потребителите.

49 Република Австрия допълва, че като са тълкували по твърде ограничителен начин условията относно съществуването на специфичен проблем, като са оценили в недостатъчна степен рисковете, както и новите научни доказателства, и като не са взели предвид принципа за предпазливост, Комисията и Първоинстанционният съд оказват решително влияние върху разрешаването на спора и накърняват интересите ѝ.

50 В отговор Комисията твърди, че въпросът дали Първоинстанционният съд е извършил релевантна преценка на обстоятелствата по спора, с който е сезиран, има за цел да установи дали той е извършил нарушение на общностното право, а не дали е извършил процесуално нарушение поради непълнота на мотивите.

51 Според Комисията съществуването на нови научни доказателства и защитата на околната среда не са сред условията, съставляващи специфичен проблем, а са поставени наравно с посочения проблем, тъй като всички условия, предвидени в член 95, параграф 5 ЕО, са кумулативни. Следователно Първоинстанционният съд основателно отхвърлил иска, след като е установил, че условието относно съществуването на специфичен проблем не е изпълнено.

52 Относно принципа за предпазливост Комисията твърди, че в точка 71 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд правилно изяснява съображенията за отхвърляне на правното основание, изведено от нарушаване на този принцип, и че Република Австрия не оспорва тази част от решението, поне не изрично и подробно.

53 Освен това според Комисията съображенията относно твърдените пропуски на Комисията в процедурата по разглеждане на искането, както и доводите относно принципа на спазване на правото на защита, не са релевантни за разрешаване на въпроса дали при обжалваното решение е налице неточно правоприлагане. Относно спазването на правото на защита доводите, изтъкнати във връзка с това, били недопустими, тъй като били недоказани и

във всички случаи явно неоснователни, доколкото правото на защита на Република Австрия по никакъв начин не е ограничавано в хода на производството пред Първоинстанционния съд.

54 На последно място, жалбоподателите считат, че изтъкнатото процесуално нарушение се основава на грешка в преценката и следователно също представлява правно основание, изведено от нарушаване на общностното право. Според тях думата „специфичен" не следва да се счита за синоним на думата „единствен". Проблемите, за които се отнася член 95, параграф 5 ЕО, следвало да бъдат разбирани като особени, но в никакъв случай единствени по рода си проблеми, специфични само за една държава-членка или само за един регион. Жалбоподателите считат, че с погрешното тълкуване на значението на думата „специфичен" Първоинстанционният съд неправилно не разглежда другите условия, поставени в член 95, параграф 5 ЕО, и в това отношение нарушава общностното право.

55 В отговор Комисията поддържа, че Първоинстанционният съд не е трябвало по никакъв начин да разглежда подробно условието относно съществуването на специфичен проблем и счита, че жалбоподателите не са изпълнили задължението си за доказване по член 95, параграф 5 ЕО, доколкото основават доводите си само на малкия размер на земеделските стопанства и на важността на биологичното земеделие. Според Комисията съществуването на необичайна или единствена по рода си екосистема, която изисква отделна оценка на рисковете от оценките, извършвани по силата на Директива 2001/18 за други подобни региони в Европа, в рамките на специфичен проблем, обосновава дерогирането на тази директива. Комисията обаче посочва, че жалбоподателите не представят необходимото доказателство във връзка с това.

Съображения на Съда

56 На първо място, следва да се посочи, че законността на националните мерки, нотифицирани съгласно член 95, параграф 5 ЕО, е тясно свързана с преценката на научните доказателства, представени от нотифициращата държава-членка.

57 Всъщност горепосочената разпоредба изисква въвеждането на национални разпоредби, които дерогират мярка за хармонизиране, да бъде основано на нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда поради специфичен проблем на съответната държава-членка, който е възникнал след приемането на мярката за хармонизиране, и предприетите мерки, както и основанията за тяхното приемане, да бъдат нотифицирани на Комисията (Решение от 21 януари 2003 г. по дело Германия/Комисия, посочено по-горе, точка 80).

58 Тези условия имат кумулативен характер и следователно всички трябва да бъдат изпълнени, за да не бъдат отхвърлени от Комисията националните дерогиращи разпоредби (вж. Решение от 21 януари 2003 г. по дело Германия/Комисия, посочено по-горе, точка 81).

59 Във връзка с това е важно да се посочи, че споменатият кумулативен характер не е оспорен от страните по делото.

60 На следващо място, жалбоподателите оспорват обжалваното решение в жалбите си, доколкото по-специално Първоинстанционният съд отхвърля доводите им относно преценката на Комисията за условието, свързано със съществуването на специфичен проблем на нотифициращата държава-членка.

61 Всъщност в точки 66 и 67 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд приема, че жалбоподателите не са представили доказателства, които предизвикват съмнение относно обосноваността на тези преценки, и са подчертали единствено малкия размер на земеделските стопанства и важността на биологичното земеделие в Land Oberösterreich. Той допълва по-конкретно, че жалбоподателите не изтъкват обстоятелства, имащи за цел да отхвърлят заключенията на EFSA, според които Република Австрия не доказва, че на територията на Land Oberösterreich има необичайни или единствени по рода си екосистеми, които изискват оценка на риска, отделна от направената за Австрия като цяло или за други подобни региони в Европа. Според него поради общия си характер изтъкнатите от жалбоподателите съображения не са можели да обезсилят конкретните преценки, изложени в спорното решение.

62 В това решение Комисията приема, че Република Австрия не е доказала, че на територията на Land Oberösterreich е налице специфичен по смисъла на член 95, параграф 5 ЕО проблем, възникнал след приемането на Директива 2001/18.

63 Посоченото решение следва становището на EFSA, което установява липсата на научни доказателства, показващи съществуването на специфичен проблем. Тази агенция приема, че не е било представено никакво научно доказателство за съществуването на необичайни или единствени по рода си екосистеми, изискващи оценка на риска, отделна от направената за Австрия като цяло или за други подобни региони в Европа. Тази агенция прави заключение, че докладът Müller не предоставя никаква нова информация, която може да постави под въпрос разпоредбите на Директива 2001/18.

64 Следователно във връзка с това Първоинстанционният съд не допуска неточно правоприлагане, като напомня, че заключенията на EFSA относно липсата на научни доказателства за съществуването на специфичен проблем са били взети предвид от Комисията.

65 От друга страна, обратно на това, което твърдят жалбоподателите, Първоинстанционният съд не тълкува неправилно смисъла на думата „специфичен", посочена в член 95, параграф 5 ЕО, след като не приема, че за да бъдат изпълнени изложените в тази разпоредба условия, е трябвало да бъде доказано само съществуването на „единствен по рода си" проблем — понятие, по-ограничено от това за „специфичен" проблем.

66 Във връзка с това в обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд повтаря заключенията на Комисията, както и тези на EFSA, за да изтъкне, че Република Австрия не е представила никакво научно доказателство, което по-специално доказва съществуването на „необичайни" екосистеми.

67 В немската редакция на спорното решение, която е автентична, се говори за „ungewöhnliches Ökosystem“, а в становището на EFSA, изготвено на английски език — за „unusual ecosystems“, което обезсмисля въпроса за думите „einzigartiges“ и „unique“, налице съответно в немската редакция на спорното решение и в становището на EFSA.

68 Следва да се допълни, че като се има предвид, че жалбоподателите не са представили доказателства, които предизвикват съмнение за обосноваността на тези преценки относно липсата на научни доказателства за съществуването на специфичен проблем, и че следователно едно от условията, предвидени в член 95, параграф 5 ЕО, не е било изпълнено, Първоинстанционният съд не е допуснал неточно правоприлагане и в това отношение.

69 На последно място, след като съгласно съдебната практика предвидените в член 95, параграф 5 ЕО условия имат кумулативен характер, не следва да се разглеждат всички споменати условия, щом е установено, че едно от тях не е изпълнено (вж. в този смисъл Решение от 21 януари 2003 г. по дело Германия/Комисия, посочено по-горе, точка 88).

70 Следователно след като е установил, че условието относно съществуването на специфичен проблем на държава-членка не е изпълнено, Първоинстанционният съд основателно е отхвърлил жалбата, без да разглежда дали останалите условия са налице.

71 Следователно неоснователни са доводите на жалбоподателите, свързани с факта, че Първоинстанционният съд разглежда само условието относно съществуването на специфичен проблем на държавата-членка, както и тези относно правото на изслушване, задължението за мотивиране и правото на защита.

72 При тези условия следва да се приеме, че като е отхвърлил жалбата, Първоинстанционният съд не е нарушил член 95, параграф 5 ЕО.

73 Следователно второто правно основание на жалбоподателите не е обосновано и жалбите не следва да бъдат уважени.

По съдебните разноски

74 По смисъла на член 69, параграф 2 от Процедурния правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 118 от същия, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като Комисията е направила искане за осъждането на Land Oberösterreich и Република Австрия и последните са загубили делото, те трябва да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

1) Отхвърля жалбите.

2) Осъжда Land Oberösterreich и Република Австрия да заплатят съдебните разноски.

Подписи